

Riječ poput vatre će na čitatelja djelovati točno tako: otvorit će mu nova područja propitivanja ali i ohrabrit će ga na sagledavanje crkve i društva unutar kojeg živimo kroz njihovo preplitanje. Određena kompatibilnost između marketinga i poslanja crkve se treba iskoristiti (vodeći pri tome strogu brigu o vrijednostima crkvenih zajednica) iz više razloga: globalizacija utječe i na crkvene organizacije - stoga će primjena društvenog marketinga postajati sve više pitanje organizacijskog opstanka zajednice, a sve manje organizacijskog izbora (str. 392). Također, primjena marketinga i prilagođavanje poslovanja crkvenih zajednica može doprinijeti proširivanju postojećih službi i stvaranju pozitivnijeg imagea crkve u društvu. Povećat će se obuhvat ciljanih skupina, promovirat će se kršćanske vrednote u širem obujmu, crkvene koncepcije će se postulirati kao mjerodavne progovarajući suvremenim jezikom (str. 393-4). I konačno, poboljšat će se razina komunikacije na svim razinama (unutar-crkvenoj, između crkava, između crkve i društva) jer se promiče aktivno sudjelovanje različitih dionika te otvoreni dijalog o vrijednostima koje se zastupaju i promiču čime se djeluje i na uklanjanju manipulativnih, neetičkih i neprimjerenih djelatnosti ili metoda koje mogu ozbiljno kompromitirati evanđeosku poruku i apostolski nauk crkve (str. 389).

Knjiga *Marketing u crkvi. Suvremeni koncept nove evangelizacije naroda* je djelo na području teologije misije i neprofitnog marketinga koje je namijenjeno crkvama, paracrkvenim organizacijama i pojedincima, teolozima, starješinama, vjernicima-laicima, koji žele napraviti iskorak u korištenju marketinških modela u okruženju koje je do skora, bilo smatrano izvan njegovog doticaja, ali i marketinškim stručnjacima i studentima teologije naprednih godina. Autor u jednoj knjizi uspješno povezuje teoriju i praksu, analizu biblijskog i znanstvenog koristeći multidisciplinarni pristup (sociologija, sociologija religije, ekonomija, marketing, etika, teologija) i praktično primijenjeno istraživanje koje potvrđuje njegovu osnovnu tezu: da postoje potrebe i mogućnosti za uspješnu primjenu marketinga u crkvenim organizacijama te da se strateški definiranom primjenom marketinga mogu polučiti pozitivni rezultati za crkvu i njeno poslanje.

Julijana Mladenovska-Tešija

David Cranston

On Eagles Wing's: Models in Mentoring

Na krilima orla: Modeli mentorstva

Oxford, UK, Regnum Books International, 2014, 91 str.

Mentorstvo teško možemo opisati samo kao jedan od stadija razvoja na putu ostvarenja punog ljudskog potencijala. Koncept mentorstva vjerojatno je star koliko i samo vrijeme, no u vremenima brzih društvenih promjena, kada se od nas očekuje

sve više, mentorstvo se nameće kao nužnost, posebice za one koji imaju potrebu koristiti svoje znanje na optimalan način. U svakom području ljudskog djelovanja suočavamo se sa situacijama čije okolnosti nadilaze raspon osnovnog obrazovanja, situacije koje zahtijevaju iskustvo i vodstvo. U takvim okolnostima mentorstvo je od neprocjenjive važnosti. Izdavač ove knjige *Oxford Center for Mission Studies* (Centar za misijske studije Oxford) i njezin autor David Cranston, veoma angažirani kirurg na Oxfordu, prepoznali su važnost koncepta mentorstva za sve koji traže više u svim područjima svog života, kako kršćanskog tako i onog nekršćanskog. Autor je do sada izdao preko 118 originalnih radova, no ovo je njegova prva knjiga. Diplomirao je na sveučilištu u Oxfordu i trenutno radi kao kirurg urolog savjetnik na bolnici *Oxford Radcliffe*. Izdavačka kuća *Regnum Books International* objavljuje izdanja Centra za misijske studije Oxford, te je do sada izdala više od 100 knjiga koje se bave problematikom kršćanskog misionarstva i duhovnosti.

Svrha ove knjige je da čitatelja detaljno upozna s procesom mentorstva, te pojasni važnost i potrebu razvijanja odnosa mentor-štićenik. Autor dobro zna koliko je takav odnos važan za kršćane i to potvrđuje osobnim svjedočanstvom. Čitatelj biva potaknut na razmišljanje o svom vlastitom životu, o mentorskoj podršci koju je sam primio. Duboko svjestan dobrobiti mentorstva, autor pristupa ovoj temi s posebnom pažnjom. U kratkoj, no veoma sadržajnoj knjizi bivamo povedeni na put koji se proteže od etimološke pozadine riječi *mentor* u prvom poglavlju, preko životnih posljedica i reakcija na mentorstvo u svakodnevnim okolnostima, sve do praktičnih savjeta i preglednog sažetka. Dr. Cranston uložio je velik trud da pojasni sve što je pozitivno u mentorstvu. Učinio je to na veoma živopisan način, često uz pomoć anegdota i priča iz stvarnog života, citirajući mnoge poznate kršćanske mislioe i mentore poput Johna Stotta, C. S. Lewisa, Johna Lennox i mnogih drugih.

Cranston smatra kako su mentorstvo i rezultati mentorstva nezaobilazni za one koji nastoje dati sve od sebe. Autor nas podsjeća da smo svi na ovaj ili onaj način pod utjecajem drugih. Ako želimo pravilno kanalizirati iskustvo i savjete drugih u kontekst svojeg osobnog razvoja, stupat ćemo u odnose s drugim ljudima koji su već prolazili kroz slične situacije i koji nam mogu ponuditi jedinstven uvid u životne okolnosti temeljem koje su proživjeli. Naslov knjige "*On Eagles Wing's*" (Na krilima orla) upućuje na visine koje se mogu doseći uz podršku drugih. Kroz knjigu postaje jasno da Cranston visoko vrednuje mentorstvo koje je sam iskusio kao štíćenik tijekom svog života i razvoja svoje poslovne karijere. Iz tog njegovog poštovanja i zahvalnosti proizašao je i poticaj za pisanje ove knjige.

Prvo poglavlje, baš kao svako dobro prvo poglavlje, donosi definiciju i razmatra povijesno podrijetlo mentorstva. Upoznajemo se s definicijom mentorstva kako se poima danas, kao odnos s određenim ograničenjima. Cranston međutim pojašnjava i dodatni sadržaj kršćanskog mentorstva u svjetlu djelovanja Duha

Svetoga i suglasja s mudročću Biblije, čija je svrha vođenje pojedinca kroz proces suobličavanja s Kristom. Već u prvom poglavlju, kao uostalom i kroz cijelu knjigu, počinjemo razumijevati da je odnos između mentora i štićenika dvosmjernan. Mentor će često biti u situaciji da mnogo nauči od svog štićenika, što će njega samoga zauzvrat učiniti boljim mentorom.

Sljedeća dva poglavlja predstavljaju kratak izlet u povijest mentorstva, kako biblijsku tako i opću povijest. Prvo od rečena dva poglavlja usmjereno je na deset odabranih biblijskih primjera mentorstva, od kojih svaki podrazumijeva svoje karakteristike i svoju jedinstvenu pouku. Niz započinje s Mojsijevim puncem Jertrom i njegovim savjetom Mojsiju da delegira zaduženja i odgovornosti oslobađajući se tako svog prevelikog tereta. Autor nastavlja svoje razmatranje kroz priče o Jošui, Naomi, svećeniku Eliju, proroku Iliji, Mordekaju, Elizabeti, Barnabi, o odnosu Pavla i njegovog štićenika Timoteja, te zaključuje niz sa savšenim mentorom, učiteljem dvanaestorice sljedbenika. Poglavlje omogućava zanimljiv uvid u mentorstvo kroz dobro poznate biblijske priče. Treće poglavlje donosi nam tri priče o mentorima koje nisu toliko poznate običnom čovjeku. Ovdje imamo priliku naučiti kako je njihov mentorski rad oblikovao tri značajne povijesne osobe: Williama Wilberforcea, Mahatmu Gandija i jordanskog kralja Husseina.

U sljedeća četiri poglavlja Cranston opisuje neke od njegovih osobnih mentora, ljude koji su ulagali u njega unatoč činjenici da neki od njih nisu raspolagali odgovarajućim mentorskim znanjem. Jedan od tih ljudi je i nedavno preminuli John Stott s kojim je autor bio vezan bliskim prijateljstvom. O njegovim mentorskim naporima dr. Cranston piše na posebno nadahnut način. Vjerojatno najpraktičnije poglavlje u ovoj knjizi je ono koje opisuje proces kako se postaje mentor, u kojem slijedimo zakonitosti autorovog poimanja koje proizlazi iz bogatog osobnog mentorskog iskustva. Dobivamo savjete o tome što to zapravo znači postati i biti dobar mentor. U sljedećem poglavlju, autor nastavlja otkrivati čitatelju dinamiku mentorstva i uzbudljive aspekte te vrste odnosa, posebice u okruženju medicinske struke. Opisuje aspekte mentorstva na veoma stresnom radnom mjestu kirurške operacijske sale u Oxfordu, što priči daje dodatnu živopisnost. Svaka od opisanih situacija donosi čitatelju svoju jedinstvenu pouku.

Deveto poglavlje knjige posvećeno je mentorima u okruženju crkve, što će kršćanima vjerojatno predstavljati najzanimljiviji aspekt mentorstva. U ovom poglavlju autor se udaljava od svog uobičajenog stila pripovijedanja i pruža nam sustavno propitivanje važnih aspekata kršćanskog mentorstva. Podsjeća nas koliko je važno zadržati pozornost i pažnju dok hodamo svoj put s Bogom. Odmor, dodjeljivanje zadataka, spavanje, tjelesno zdravlje, molitva, sve su to važni dijelovi cjelokupnog zdravog pristupa. Sljedeći ključni aspekt je obiteljski život. Kroz knjigu dobivamo poticaj da se s posebnom pažnjom pozabavimo ovim važnim dijelom našeg života. "Moramo biti pažljivi da nam se ne desi da *hitno* istisne ono

što je doista *važno*”, riječi su autora na temu obitelji. Cranston potom nastavlja opisivati kršćansko vodstvo pri čemu koristi slike „graditelj mostova“ i „sluga“. Ovo poglavlje završava s nekoliko zanimljivih priča o vođama koji se suprotstavljaju bolesti, smrti i patnji. Autor tako izlaže čitatelja kršćanskom poimanju ovih teških životnih tema. Posljednje poglavlje predstavlja svojevrsnu rekapitulaciju važnih mentorskih iskustava i pokazatelja, te donosi nekoliko praktičnih negativnih i pozitivnih iskustava mentorstva.

David Cranston zaista dokazuje da ima što reći na temu mentorstva. Njegovo životno iskustvo u medicini i laičkoj kršćanskoj službi dobra su pozadina za govorenje o mnogobrojnim dobrobitima koje proizlaze iz mentorstva. U ovoj zanimljivoj i poučnoj knjizi autor je objedinio osobne uvide, povijesne i biblijske pouke, mudrosne citate velikih kršćanskih i sekularnih mislioca. Knjiga je kratka i laka za čitanje, te će kao takva nesumnjivo koristiti onima koji razumiju važnost mnogih životnih lekcija koje smo naučili i tek imamo naučiti od drugih, kao i koliko je važno ponuditi naše osobno znanje i iskustvo onima kojima to može koristiti. Knjiga će zacijelo nadahnuti sve one koji ozbiljno razmišljaju o naslijeđu koje ostavljaju iza sebe, kao i o svojoj ulozi u razvijanju i osnaživanju onih koji dolaze poslije njih.

Filip Grujić

Asamoah-Gyadu J. KWABENA

Contemporary Pentecostal Christianity: Interpretations from an African Context
Suvremeno pentekostalno kršćanstvo: Tumačenja iz afričkog konteksta

Regnum Books, Oxford 2013, 194 stranice

Knjiga pod izvornim naslovom *Contemporary Pentecostal Christianity: Interpretations from an African Context* (Suvremeno pentekostalno kršćanstvo: Tumačenja iz afričkog konteksta) predstavlja afrički pentekostalni pokreta iznutra. Poznato je da pentekostalni pokret naglašava značaj djelovanja Svetog Duha u crkvi, krštenja u Duhu i očitovanja nadnaravnih darova Duha. Kroz ovu knjigu, plodan afrički pentekostalni autor Asamoah-Gyadu ukazuje na činjenicu da su karakteristike svjetskog pentekostalnog pokreta jednako prisutne i kod afričkog pentekostalizma: (1) nedvojbeni autoritet Biblije; (2) središnja uloga križa; (3) obnavljanje kao put u kršćansko spasenje; (4) poziv na svetost. On tako uspijeva pažljivo integrirati afrički pentekostalni pokret u globalni pokret suvremenog pentekostalizma. Svjestan što afrički doprinos razumijevanju pentekostalizma može značiti za širu pentekostalnu zajednicu, autor naglašava posebnosti afričkog pentekostalnog pokreta razvijajući argumentaciju kroz devet poglavlja knjige.